

Wet van .....
houdende nadere wijzigingen van de
Grondwet van de Republiek Suriname
(S.B. 1987 No.116, zoals laatstelijk gewijzigd bij
S.B.1992 No.38)

ONTWERP

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME

In overweging genomen hebbende, dat in het kader van de financiële en fiscale regionale decentralisatie het wenselijk is de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no.116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B.1992 No.38) nader te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no.116), zoals gewijzigd bij S.B.1992 no.38 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- A. In artikel 159 wordt de zinsnede “bestuur en regelgeving” vervangen door:
regelgeving en bestuur.
- B. In artikel 160 lid 1 wordt de zinsnede “zullen [.....]. criteria gelden” vervangen door:
gelden de volgende criteria.
- C. In artikel 161 wordt na lid 3 een nieuw lid 4 toegevoegd, luidende als volgt:
  - 4. Behoudens andere wettelijke eisen voor verkiesbaarheid in de vertegenwoordigende lichamen, hebben de kandidaten voor een districtsraad of een ressortraad hun woonplaats en hoofd- of werkelijk verblijf in het betreffende district of ressort.

- D. Boven artikel 162 vervalt de kop "DISTRICTSRADEN".
- E. Artikel 163 wordt gewijzigd als volgt:
- (1) De kop "RESSORTRADEN" vervalt.
  - (2) De laatste volzin luidende: "Behoudens andere wettelijke eisen voor verkiesbaarheid in de vertegenwoordigende lichamen, dienen de kandidaten voor een districtsraad of een ressortraad hun woonplaats en hoofd- of werkelijk verblijf te hebben in het betreffende district of ressort" vervalt.
- F. In artikel 164 wordt de volzin "De overige specifieke taken worden nader bij wet geregeld" vervangen door de zin: Deze taak en de overige taken worden bij wet geregeld.
- G. In artikel 165 wordt de zinsnede "in de districten te bevorderen" vervangen door: aan de districten.
- H. Bij de VIJFDE AFDELING Hoofdstuk XXI wordt de kop "WERKWIJZE" vervangen door: PARTICIPATIE.
- I. Artikel 168 wordt gewijzigd als volgt:
1. In lid 1 wordt het woord "kunnen" geschrapt.
  2. In lid 3 wordt de zinsnede "De districtsraden zullen de bevoegdheid hebben" vervangen door: De districtsraden hebben de bevoegdheid.
- J. Bij Hoofdstuk XXII wordt de kop "REGIONALE REGELGEVING" vervangen door: toegevoegd: REGIONALE REGELGEVING EN BESTUUR.
- K. Artikel 169 lid 2 wordt gewijzigd als volgt:
1. Lid 2 komt te luiden: De districtsraad maakt de districtsverordeningen die hij in het belang van het district nodig oordeelt binnen de grenzen van de Grondwet en de wetten en voorschriften van de Regering.
Na lid 2 wordt een nieuw lid 3 toegevoegd, luidende als volgt:
    3. Bij wet wordt aangegeven ten aanzien van welke onderwerpen de districtsraad wetgevende bevoegdheid heeft.

L. Artikel 170 wordt vervangen door:

1. Districtsverordeningen dienen, alvorens in werking te treden door de Regering te worden goedgekeurd; zij worden met het oog daarop door de districtsraad ter kennis van de Regering gebracht.
2. De Regering kan haar goedkeuring aan een districtsverordening onthouden wegens strijd met het recht, voorschriften van de Regering, het algemeen belang of enige doelstelling of maatregel van het Regeringsbeleid.
3. Nadere regels betreffende de inwerkingtreding van de districtsverordening worden bij wet vastgesteld.

M. Artikel 171 vervalt.

N. Artikel 172 wordt vervangen door:

Indien een Districtsverordening na haar inwerkingtreding in strijd met het recht of het algemeen belang is, wordt het door De Nationale Assemblée vernietigd.

O. Artikel 173 wordt vervangen door:

1. Het repressief toezicht op de besluiten van de districtsraad, die geen districtsverordeningen zijn, wordt door de minister belast met de zorg voor het regionaal bestuur uitgeoefend. Indien deze besluiten geacht worden in strijd te zijn met het recht, voorschriften van de Regering of het algemeen belang, worden ze door de Minister geschorst.
2. Indien na schorsing, de districtsraad van oordeel is dat er geen grond voor schorsing aanwezig is, wordt het geschil voorgelegd aan de President, die een bindend besluit neemt.

P. Bij de VIJFDE AFDELING van Hoofdstuk XXIII wordt de kop "REGIONALE OVERHEDEN" vervangen door: DAGELIJKS BESTUUR.

Q. Artikel 174 lid 2 wordt vervangen door:

2. Leden van het districtsbestuur zijn:

- a. de Districtscommissaris, die tevens voorzitter is;
- b. de Districts Secretaris;
- c. de Districts Administrateur en
- d. overige districtsfunctionarissen die als zodanig door de districtsraad zijn benoemd.

R. Artikel 175 wordt gewijzigd als volgt:

(1). Voor de zinsnede "Het districtsbestuur" wordt het cijfer 1 geplaatst;

(2). Na lid 1 wordt een nieuw lid toegevoegd luidende als volgt:

Het districtsbestuur is bevoegd districtsbesluiten uit te vaardigen, ter uitvoering van een bepaling van een districtsverordening dan wel ter ordening van een op het district betrekking hebbende onderwerp, dat bij of krachtens wet niet uitputtend is geregeld, voor zover de bevoegdheid daartoe niet aan de districtsraad of een ander orgaan is voorbehouden.

ARTIKEL II

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die der afkondiging.
3. De minister verantwoordelijk voor de zorg voor het regionaal bestuur is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de .....

R.R. VENETIAAN

WET van .....
houdende nadere wijzigingen van de
Grondwet van de Republiek Suriname
(S.B. 1987 no.116, zoals laatstelijk gewijzigd bij
S.B.1992 no.38)

ONTWERP

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ALGEMEEN

Inleiding

De Grondwet van 1987 (S.B. 1987 no.116, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B.1992 no.38) legt in artikel 159 de grondslag voor de democratische ordening van het bestuur op regionaal niveau. De beginselen die de wetgever bij de uitwerking daarvan in acht moet nemen zijn die van de participatie-democratie en decentralisatie van regelgeving en bestuur.

Bij de inwerkingtreding van de Wet op Regionale Organen (S.B. 1989 no.44, laatstelijk gewijzigd bij S.B.2005 no.28) werd een raamwerk gecreëerd voor politiek-bestuurlijke decentralisatie. De beoogde politieke decentralisatie is door de verkiezing van ressortraden en districtsraden in zekere zin geëffectueerd maar de bestuurlijke decentralisatie is door het uitblijven van noodzakelijke uitvoeringsregelingen niet geoperationaliseerd. Het onderhavige wetsontwerp heeft tot doel hieraan tegemoet te komen. Bovendien wordt in dit wetsontwerp op twee onderdelen een inhoudelijke wijziging voorgesteld van de voorzieningen die in 1987 ten aanzien van de verzelfstandiging van het regionaal bestuur grondwettelijk zijn vastgesteld. De Regering heeft in samenwerking met de Inter-American Development Bank sinds 2002 de bestuurlijke decentralisatie in het kader van het "Decentralization and local Government Strengthening Program" voorbereid. Dit Program beoogde de operationalisering van beperkte financiële en fiscale autonomie als eerste stap naar volledige regionale bestuurlijke decentralisatie.

Autonomie

Artikel 169 van de Grondwet legt de bevoegdheid van autonome regelgeving en bestuur van het district bij de districtsraad. Het is de bedoeling om de bestuurlijke decentralisatie van de districten te operationaliseren, in eerste instantie doordat een beperkt aantal taken betreffende de districtshuishouding op grond van de Wet Regionale Organen door de centrale overheid daadwerkelijk aan de districtsraad worden overgelaten. De aldus verleende autonomie is onderworpen aan een aantal beginselen.

Deze zijn met name het legitimiteitsbeginsel op grond waarvan de onderwerpen van autonomie bij wet geregeld dienen te zijn, het beginsel van hiërarchie van regelgeving waarvan het gevolg is dat districtsverordeningen ondergeschikt zijn aan wetten en staatsbesluiten en de eis dat de interne organisatie en bevoegdheden van autonome lichamen bij wet geregeld moeten zijn. Voorts het beginsel van toezicht dat de centrale overheid ter waarborging van de eenheidsstaat uitoefent op regelgeving en bestuur door de districtsraad en het voorschrift dat de bronnen van de inkomsten voor de uitoefening van autonome taken en de aard van besteding daarvan bij wet zijn geregeld.

B. Artikelsgewijs

Artikelen 170, 171, 172, 173:

De eerste inhoudelijke wijziging betreft de uitoefening van toezicht.

Artikel 166 bepaalt dat het toezicht op de districten wordt uitgeoefend door de Regering. Kennelijk wordt hiermede bedoeld het 'sturend toezicht' dat bestaat uit voorschriften van de Regering zoals bepaald in artikel 169 lid 2 voor wat betreft de verordenende bevoegdheid van de Districtsraad.

Het werend toezicht, zowel het preventief als het repressief toezicht berust voor wat districtsverordeningen betreft bij De Nationale Assemblée. Het gevoel is dat dit een onpraktische regeling is en daarom wordt voorgesteld om de artikelen 170 en 172 van de Grondwet zodanig te wijzigen dat het preventieve toezicht op districtsverordeningen komt te liggen bij de Regering en het repressief toezicht bij De Nationale Assemblée. Door de invoering van deze wijzigingen is de bepaling van artikel 171 van de Grondwet overbodig geworden.

De Grondwet voorziet thans ten aanzien van besluiten van de districtsraad uit 'sturend toezicht' van artikel 169 lid 2 en ingevolge artikel 173 lid 1 in repressief toezicht van de Regering en de mogelijkheid van beroep bij De Nationale Assemblée. Om praktische

redenen wordt thans voorgesteld om dit toezicht in eerste instantie te leggen bij de minister die belast is met de zorg van het regionaal bestuur, en met de mogelijkheid van beroep bij de President.

Artikel 174 lid 2

De tweede wijziging betreft de samenstelling en de bevoegdheden van het districtsbestuur.

Het huidige artikel 174 lid 2 bepaalt dat het districtsbestuur bestaat uit de Districtscommissaris en de vertegenwoordigers van de verschillende ministeries in het district. Deze bepaling legt de overheersende ambtelijk-bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de huishouding van het district bij de centrale overheid. Dit past niet in een gedecentraliseerd bestuur. Daarom wordt voorgesteld artikel 174 lid 2 gewijzigd en wordt bepaald dat het districtsbestuur behalve uit de Districts Commissaris die als zodanig de voorzitter van het districtsbestuur is, zal bestaan uit personen die door de districtsraad als zodanig zijn benoemd. Deze personen zijn de Districtssecretaris en de Districtsadministrateur en een aantal functionarissen.

Artikel 175

Artikel 175 van de Grondwet bepaalt slechts dat het districtsbestuur belast is met het dagelijks bestuur van het district. Over rechtshandelingen die het districtsbestuur uit dien hoofde mag plegen zwijgt de Grondwet.

Aan artikel 175 wordt een nieuw lid toegevoegd waarin wordt bepaald dat het Districtsbestuur bevoegd is districtsbesluiten uit te vaardigen ter uitvoering van een bepaling van een districtsverordening dan wel ter ordening van een op het district betrekking hebbend onderwerp, dat bij of krachtens wet niet uitputtend is geregeld, voor zover de bevoegdheid daartoe niet aan de districtsraad of een ander orgaan is voorbehouden

Gegeven te Paramaribo, de...